

LAKIALOITE 52/2007 vp

Laki kunnallisen eläkelain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan kunnallisen eläkelain 3 luvun 11 §:n muuttamista siten, että pelastuslaitosten palomiestistö, alipäälystö ja operatiiviseen toimintaan osallistuva päälystö, jotka ovat olleet ammatillisen eläkeiän piirissä, saisivat takaisin 30 päivänä kesäkuuta 1989 voimassa olleen eläkesäännön mukaisen oikeutensa alempaan 55 vuoden eläkeikään.

Alemman eläkeiän piiriin kuuluisi koko operatiivinen palohenkilöstö mukaan lukien ne, jotka aikoinaan valitsivat korkeamman eläkeiän, koska yksilöllinen varhaiseläke oli tuolloin voimassa, sekä alalle 30.6.1989 jälkeen palkattu operatiivinen palohenkilöstö.

Ehdotettu lainmuutos on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

PERUSTELUT

Luovuttaessa kunta-alalla ammatillisesta eläkeikäjärjestelmästä 1.7.1989 lukien otettiin käyttöön uudet joustavat varhaiseläkkeet (yksilöllinen varhaiseläke, osa-aikaeläke ja varhennettu vanhuuseläke). Erityisen tärkeä oli yksilöllinen varhaiseläke, lievennetyin ehdoin myönnettävä työkyvyttömyyseläke 55 vuotta täyttäneille. Sen soveltamisen lähtökohdaksi eduskunta hyväksyi, että tietyillä julkisen hallinnon ammattialoilla virkaan ja työhön liittyvien erityispiirteiden johdosta edellytetään suorituskyvyn täysitehoista säilymistä. Sittenkin yksilöllisen varhaiseläkkeen ikäraja nostettiin 58 ja myöhemmin 60 vuoteen. Nyt yksilöllinen varhaiseläke on erillisenä eläkeuotona lakkautettu ja sen saamisedot on sisällytetty 60 vuotta täyttäneisiin sovellettavaan työkyvyttömyysharkintaan.

Ammatillisesta työkyvyttömyysmääritelmästä huolimatta eläkkeelle pääsyn vaihtoehtoja on siis oleellisesti rajattu. Nykytilanne ei kaikkien ammattiryhmien osalta ole enää kohtuullinen ja toimiva.

Tuore palo- ja pelastusala koskeva selvitys osoittaa, että ikääntyvät palomiehet eivät selviä työssään ammattinsa vaatimusten edellyttämällä tavalla. Selvityksen mukaan palomiesten työkyky alkaa selkeästi heiketä jo 41—50-vuotiaiden ikäryhmässä. Työkyvyttömyyseläkkeelle on viime aikoina siirtynyt kutakuinkin yhtä suuri osa palomiehiä kuin vanhuuseläkkeelle. Palomiehet jäävät työkyvyttömyyseläkkeelle keskimäärin 50,7 vuoden iässä. Työterveyslaitoksen tekemän palomiesten terveyttä ja toimintakykyä arvioineen tutkimuksen mukaan keskimäärin 54-

vuotias palomies ei yltänyt palomiestestien minimikuntovaatimuksiin. Yleisen turvallisuuden ja työn vastuullisuuden johdosta alan tehtävissä edellytetään suorituskyvyn täysitehoista säilymistä. Sinänsä tarpeelliset toimet työterveyshuollon ja työolojen parantamiseksi sekä urakierron ja uudelleen koulutuksen tukeminen eivät riitä ongelman ratkaisuksi.

Myös kansainvälinen työjärjestö ILO on linjannut, että palomiesten tulisi olla oikeutettuja täyteen eläkkeeseen merkittävästi nuorempina kuin useimmat muut työntekijät ammatin raskauden vuoksi. Tämä on myös käytäntö useissa Suomeen verrannollisissa maissa. Ammatillisen työkyvyttömyyskriteerin ohella on edelleen tarvetta yleistä eläkeikää alempiin eläkeikiin.

Tässä aloitteessa ehdotetaan, että palomiehistö, alipäällystön ja operatiiviseen toimintaan osallistuvan päällystön eläkeikää alennettaisiin siten, että tällä henkilöstöllä olisi mahdollisuus siirtyä vanhuuseläkkeelle jo 55 vuoden iässä. Mahdollisuus alempaan eläkeikään ei poistaisi oikeutta kunnallisen eläkelain 40 §:ssä tarkoitettuihin eläkekattumiin. Jos työntekijä jatkaisi työssään 55 ikävuoden jälkeen, olisi hänellä oikeus 1,9 prosentin eläkekattumaan ja 63 vuotta täytettyään 4,5 prosentin kattumaan.

Hallitus on sitoutunut 19.4.2007 päivätyn hallitusohjelman mukaan toimimaan asiassa seuraavasti: "Turvataan pelastuslaitosten toiminta ja palvelukyky pelastushenkilöstön epäedulliseksi muuttuneen ikärakenteen vaikutuksien

varalta mm. tarkistamalla pelastushenkilöstön mitoituksen ja rakenteen perusteet sekä yksiköiden ja tehtäviin liittyvät suorituskyyvaatimukset. Hallitus ratkaisee pelastushenkilöstön eläkekäsymyksen."

Yksityiskohtainen ehdotus

Uusi 11 §:n 4 momentti. Ehdotamme, että palomiehistö, alipäällystön ja operatiiviseen toimintaan osallistuvan päällystön eläkeikä alennettaisiin siten, että tällä henkilöstöllä olisi mahdollisuus siirtyä vanhuuseläkkeelle jo 55 vuoden iässä. Tämän mukaan uudessa momentissa säädettäisiin, että poiketen siitä, mitä edellä 1 momentissa säädetään (normaali vanhuuseläkeikä 63—68 vuotta), palomiehistö, alipäällystöllä ja operatiiviseen toimintaan osallistuvalla päällystöllä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 55 vuoden iän täyttämiskuukautta seuraavan kalenterikuukauden alusta. Työntekijällä on tässä momentissa säädetystä poikkeuksellisesta eläkeiästä huolimatta oikeus jäljempänä 40 §:ssä tarkoitettuihin korotettuihin eläkekattumiin niistä työansioista, jotka on ansaittu 53 vuoden iän täyttämiskuukautta seuraavan kuukauden alusta siihen asti, kun työntekijä jää eläkkeelle.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

kunnallisen eläkelain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun kunnallisen eläkelain (549/2003) 11 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 713/2004 ja 1293/2006, uusi 4 momentti seuraavasti:

11 §

Vanhuuseläke

Poiketen siitä, mitä edellä 1 momentissa säädetään, palomiehistö, alipäällystöllä ja operatiiviseen toimintaan osallistuvalla päällystöllä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 55 vuoden

iän täyttämiskuukautta seuraavan kalenterikuukauden alusta. Työntekijällä on tässä momentissa säädetystä poikkeuksellisesta eläkeiästä huolimatta oikeus jäljempänä 40 §:ssä tarkoitettuihin korotettuihin eläkekarttumiin niistä työansioista, jotka on ansaittu 53 vuoden iän täyttä-

miskuukautta seuraavan kalenterikuukauden alusta siihen asti, kun työntekijä jää eläkkeelle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 5 päivänä kesäkuuta 2007

Matti Kangas /vas
Pentti Tiusanen /vas
Kari Rajamäki /sd
Sari Palm /kd
Merja Kuusisto /sd
Katja Taimela /sd
Lauri Kähkönen /sd
Jari Larikka /kok
Jouko Skinnari /sd
Reijo Laitinen /sd
Markku Pakkanen /kesk
Reijo Paaajanen /kok
Matti Kauppila /vas
Bjarne Kallis /kd
Veijo Puhjo /vas
Tarja Tallqvist /kd
Lauri Oinonen /kesk
Toimi Kankaanniemi /kd
Merja Kyllönen /vas
Päivi Räsänen /kd
Erkki Virtanen /vas
Raimo Vistbacka /ps
Tuomo Puumala /kesk
Esa Lahtela /sd
Mikko Kuoppa /vas
Annika Lapintie /vas
Matti Saarinen /sd
Valto Koski /sd

Leena Rauhala /kd
Jukka Gustafsson /sd
Timo Soini /ps
Jaakko Laakso /vas
Ilkka Kantola /sd
Susanna Huovinen /sd
Sirpa Paatero /sd
Rakel Hiltunen /sd
Antti Kaikkonen /kesk
Marjaana Koskinen /sd
Risto Autio /kesk
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Pauliina Viitamies /sd
Päivi Lipponen /sd
Satu Taiveaho /sd
Kari Kärkkäinen /kd
Maarit Feldt-Ranta /sd
Marko Asell /sd
Paavo Arhinmäki /vas
Tuija Nurmi /kok
Saara Karhu /sd
Tero Rönni /sd
Esko-Juhani Tennilä /vas
Maria Guzenina-Richardson /sd
Johannes Koskinen /sd
Matti Ahde /sd
Pia Viitanen /sd